

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Utkast til høringsnotat

Forslag til endringer i finansforetakslovens bestemmelser om utbytte

DATO:
8.oktober 2018

1 Innledning

Finansforetaksloven § 10-6 har særskilte regler om utbytte i finansforetak og finanskonsern som supplerer og gir unntak fra reglene i aksjeloven. Bestemmelsen gjelder også foretak som ikke er organisert som aksjeselskap.

Gjennom endring i aksjelovene i 2013 ble det åpnet for å dele ut ekstraordinært utbytte på grunnlag av en mellombalanse, dvs. halvårs- og kvartalsregnskap, se aksjelovene § 8-2 a. Utbyttebestemmelsen i finansforetaksloven referer bare til utbytte basert på årsregnskap. Finanstilsynet ser nå behov for å klargjøre rettstilstanden når det gjelder adgangen til å betale ut utbytte basert på delårsresultat. Dette skyldes at finansforetaksloven § 10-6 er utformet på bakgrunn av utbyttebestemmelsene i aksjelovene slik de lød før endringen i 2013. Bakgrunnen for dette er at NOU-en om ny finanslovgivning ble avgitt i mai 2011 og at det ikke ble gjort noen ny vurdering av utbyttebestemmelsen før finansforetaksloven ble fastsatt i april 2015. Det er derfor ingen drøfting i forarbeidene av om finansforetak bør kunne dele ut utbytter basert på mellombalanser.

Finansforetaksloven § 10-6 (1) siste punktum gjør videre unntak fra en bestemmelse i aksjelovene som ble strøket ved revisjonen i 2013. Dagens unntak bør derfor oppheves.

Finanstilsynet mener det ikke er i tråd med intensjonen i regelverket å åpne for utbytte basert på delårsresultat i finansforetak. Dette er drøftet i høringsnotatet. Finanstilsynet legger til grunn at det ikke kan betales ut utbytte basert på delårsregnskap så lenge finansforetaksloven § 10-6 ikke uttrykkelig åpner for det.

2 Aksjelovens bestemmelser om delårsutbytte

Det følger av aksjelovene § 8-2a at foretaket kan betale ut ekstraordinært utbytte på bakgrunn av en mellombalanse. Bakgrunnen for endringen av reglene i aksjelovene i 2013 om tidspunkt for utbytteutdeling var å hindre en "uhensiktsmessig innlåsing" av kapital i selskapene. Utdeling av utbytte basert på en mellombalanse kan bare skje dersom mellombalansen er utarbeidet og revidert etter reglene for årsregnskap. Videre må beslutningen om ekstraordinært utbytte være truffet av generalforsamlingen.

Det er en liten andel av de børsnoterte selskapene i Norge som deler ut utbytte basert på delårsregnskap. Av 220 selskaper noterte på Oslo Børs, Oslo Axess og Merkur Market i januar 2017, var det 9 selskaper som hadde utbytteutdeling fire ganger i løpet av 2017 og 15 selskaper som hadde utbytteutdeling to ganger i løpet av 2017¹.

¹ Kilde: Oslo Børs. Eksempler på selskaper med kvartalsvise utbytter: American Shipping Company, Awilco Drilling, Equinor og Marine Harvest. Eksempler på selskaper med halvårlige utbytter: Entra, Selvåg Bolig, Stolt-Nielsen og Telenor.

3 Finansforetakslovens utbyttebestemmelser

I finansforetaksloven § 10-6 er det gitt særskilte regler om utbytte for finansforetak², herunder som nevnt et unntak fra en bestemmelse i aksjelovene § 8-1 annet ledd som nå er opphevet.

Etter finansforetaksloven § 10-6 første ledd skal det ved fastsettelse av utbyttet, tas tilbørlig hensyn til tap inntruffet etter regnskapsårets avslutning, eller som må påregnes å ville inntreffe, samt behovet for oppbygging av egenkapital. Etter annet ledd skal generalforsamlingen, etter forslag fra styret, fastsette hvor stor del av årets samlede overskudd som skal disponeres som utbyttedmidler for året. Bestemmelsen er i samsvar med reglene om utbytte basert på årsresultat i aksjelovene. Det følger videre av tredje ledd at dersom styret beslutter å fremme forslag om utdeling som innebærer at det samlede utbyttet i et enkelt år vil overstige halvparten av resultatet etter det godkjente resultatregnskapet for siste regnskapsår, skal styret gi melding om forslaget til Finanstilsynet. Finanstilsynet kan, når hensynet til finansforetakets soliditet tilsier det, pålegge foretaket å begrense utbytteutbetalingen, jf. fjerde ledd.

Unntaket fra bestemmelsen i aksjelovene som nå er opphevet, gjelder en bestemmelse som forbød utdeling av utbytte i tilfelle hvor selskapets egenkapital etter balansen var mindre enn 10 prosent av balansesummen. Denne bestemmelsen har finansforetak vært unntatt fra fordi de er underlagt kapitalkrav. Ved aksjelovrevisjonen i 2013 ble flere av de formelle skrankene for utdeling tatt bort. Der bestemmelsen stod, er det i dagens aksjelover en bestemmelse som krever at det gjøres fradrag i utbyttegrunnlaget for egne aksjer og kreditt og sikkerhetsstillelse til aksjeeiere, ansatte og tillitsvalgte. Etter Finanstilsynets vurdering, kan det ikke ha vært ment at utbyttegrunnlaget i finansforetak skal beregnes uten å gjøre de nevnte fradragene. Dagens unntak i finansforetaksloven § 10-6 (1) siste punktum fra aksjeloven § 8-1 annet ledd og allmennaksjeloven § 8-1 annet ledd, bør derfor oppheves.

4 Finanstilsynets vurdering

Ved vurderingen av om bestemmelsen i aksjelovene § 8-2 a om utbytte basert på en mellombalanse skal gjelde finansforetak, må det tas hensyn til den øvrige regulering og særlige risiko som gjelder for finansforetak. Etter at endringen i aksjeloven trådte i kraft i 2013, har bare ett finansforetak varslet regelmessig betaling av utbytte. Anmodningen ble avslått.

Et forhold som bør vektlegges, er de ulike reglene for banker med aksjer og egenkapitalbevis. I en aksjebank får aksjonærene overskudd som går til utbytte eller legges til egenkapitalen, mens underskudd tærer på egenkapitalen, som aksjonærene eier. For finansforetak som har utstedt egenkapitalbevis, består bankens egenkapital av eierandelskapital

² også de som ikke er aksjeselskap

(egenkapitalbeviskapital og utjevningfond m.m.) og "eierløs" kapital (grunnfond m.m.). I disse bankene er det en asymmetrisk fordeling av overskudd og underskudd. Overskudd fordeles etter størrelsesforholdet mellom egenkapitalbevisernes kapital og den øvrige egenkapitalen, mens underskudd fordeles etter prioritetsrekkefølgen for de ulike kapitalformene. Ettersom egenkapitalbeviskapital har bedre prioritet enn den øvrige egenkapitalen, tar den øvrige egenkapitalen en større del av eventuelle underskudd. Dersom det skal åpnes for delårsutbytte på egenkapitalbevis, må reglene om fordeling av over- og underskudd mellom eierne av egenkapitalbevisene og foretaket endres slik at fordelingen kan baseres på delårsresultat³. Ettersom inntekter og utgifter i mindre grad balanseres over kortere perioder, vil dette forsterke den asymmetriske fordelingen. Hensynet til likebehandling av banker med aksjer og egenkapitalbevis taler derfor mot å åpne for utbytte basert på delårsresultat.

Banker kan få betydelig økte tap i perioder med svak utvikling i økonomien. Det bør derfor vurderes om det er spesielle forhold knyttet til bankdrift som kan ha betydning for lengden av perioden som bør gå før utbytte kan utdeles. Videre er forsikringsforetak sårbare for samtidige reduksjoner i verdien av eiendelene og risikofri rente. Det fremgår som nevnt av gjeldende finansforetakslov § 10-6 at utbyttet må fastsettes under tilbørlig hensyn til tap som måtte være inntruffet etter regnskapsårets avslutning, eller som må påregnes å ville inntreffe. En åpning for hyppigere utdeling basert på delårsregnskap, kan svekke finansforetakenes mulighet til å ta nødvendige soliditetsmessige hensyn.

Finanstilsynet kan gi tillatelse til tilbakekjøp av aksjer eller egenkapitalbevis for etterfølgende sletting. Finanstilsynet vurderer derfor ikke "uhensiktsmessig innlåsing" av kapital som et problem for finansforetak. Finanstilsynet har gitt noen få tillatelser til tilbakekjøp med etterfølgende sletting på vilkår av at samlet pilar 1-, pilar 2- og bufferkrav til ren kjernekapitaldekning oppfylles med god margin etter tilbakekjøp. Tillatelsene er gitt for ett år av gangen eller inntil Finanstilsynet ut fra hensynet til foretakets soliditet tilbakekaller tillatelsen. Dersom det åpnes opp for utbytte basert på delårsregnskap, vil det innebære en ny kilde til reduksjon av den rene kjernekapitalen i finansforetak gjennom året, noe Finanstilsynet mener vil være uheldig.

Finanstilsynet mener således at det ikke bør åpnes for at finansforetak foretar utbytteutdelinger basert på delårsregnskap. Finanstilsynet foreslår derfor at det gjøres unntak for finansforetak fra bestemmelsen i aksjelovene § 8-2 a om adgang til utbytte basert på mellombalanser. Ettersom aksjelovens § 8-1 annet ledd er opphevet, foreslår Finanstilsynet at Finansforetaksloven § 10-6 første ledd siste punktum endres slik at det ikke lenger gjøres unntak fra denne bestemmelsen.

³ Se finansforetaksloven §§ 10-17 og 10-19.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslag til lovendring innebærer en klargjøring av eksisterende rett. Norske finansforetak har per i dag ikke foretatt utbyttebetalinger basert på delårsresultatet. Finanstilsynet kan således ikke se at forslaget har vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

6 Forslag til endring i finansforetaksloven

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) gjøres følgende endringer:

§ 10-6 første ledd siste punktum skal lyde:

Aksjeloven § 8-2 a og allmennaksjeloven § 8-2 a gjelder ikke for finansforetak.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]